

75 jaar bevrijding

Zeeuws-Vlaanderen

Lesbrief bij het
basisschoolproject
75 jaar bevrijding
voor alle groepen 7 en 8
van de basisscholen in de
gemeente Sluis.

De bevrijding van Zeeuws-Vlaanderen

Het einde van de oorlog

Vier jaar zijn de Duitsers hier de baas. De mensen weten al niet beter, Koningin Wilhelmina en de Koninklijke familie zijn gevlucht naar Engeland en Canada. Hier probeert iedereen er maar het beste van te maken.

De Duitsers bepalen wat wel en niet mag. Als je je maar aan de regels houdt, valt het in het begin allemaal wel mee. Maar o wee, als je je daar tegen verzet. Dan ben je nog niet jarig!

Sommige mensen kiezen voor samenwerking met de Duitsers, maar er zijn ook mensen die vanaf het begin van de bezetting zich met hand en tand verzetten tegen de bezetters.

Maar in het vijfde jaar van de bezetting is er hoop!

De Engelsen en Amerikanen zijn in juni 1944 op de kust van Frankrijk geland en jagen de Duitse soldaten voor zich uit.

Zal het dan toch gaan gebeuren?

Zullen de Duitsers dan toch verslagen en uit ons land verjaagd worden?

De zomer van 1944 gaat voorbij en nog zijn er geen bevrijders in Zeeuws-Vlaanderen. Maar dan, in de herfst van dat jaar komen ze er eindelijk toch aan. Met veel soldaten, vliegtuigen en tanks worden de Duitse soldaten stukje bij beetje teruggedrongen.

De bevrijding

De mensen wachten in spanning af wat er zal gebeuren. Zullen ze snel vrij zijn en wat zal er daarna gebeuren? En zal de koningin, die nu nog in Engeland zit, ook terugkomen? Maar als eindelijk de Duitsers in Zeeuws-Vlaanderen verslagen zijn, zien de mensen wat hun bevrijding gekost heeft!

Het militaire geweld is enorm! Bijna alles ligt in puin. Huizen, boerderijen, scholen en ziekenhuizen, ja niets kan de geallieerden tegenhouden. Alles wat in de weg staat gaar eraan. Als na weken van felle gevechten West Zeeuws-Vlaanderen eindelijk bevrijd is, is het gebied bijna helemaal verwoest. De bevrijders trekken de Westerschelde over om de rest van Nederland ook zo snel mogelijk van de Duitsers te bevrijden.

De mensen in bevrijd gebied blijven achter en moeten proberen er maar het beste van te maken.

Ze zijn bevrijd van de Duitsers, maar de prijs die er voor betaald moet worden is wel enorm hoog. Veel mensen vragen zich af wat deze bevrijding hen heeft opgeleverd. Kijk om je heen en zie de totale verwoesting. En tussen de puinhopen door, komt Koningin Wilhelmina weer terug. Dat geeft ondanks alle ellende de mensen toch weer een beetje hoop op de toekomst.

Koningin Wilhelmina heeft in Eede over een meelstreep gelopen, een symbolische grens die de mensen gemaakt hebben om te laten zien dat de koningin weer terug is in ons land.

Het is een opsteker voor de vele Nederlanders, die nog niet bevrijd zijn en voor wie de honger-winter nog zal volgen. Die zeer strenge winter zal nog veel slachtoffers eisen.

Wederopbouw

Zeeuws-Vlaanderen is bevrijd. Ten koste van wat? In veel families is wel iemand in de oorlog gewond geraakt en in veel families zijn er doden te betreuren. Ook in Zeeuws Vlaanderen zijn hele families door bombardementen omgekomen. Veel inwoners van de dorpen zijn de mening toegedaan, dat de bombardementen op Breskens, Oostburg, Sluis, Schoondijke, Zuidzande en Aardenburg niet nodig waren. De Duitsers waren immers aan het terugtrekken. Maar hier en daar zijn er fanatieke Duitse legergroepen, die stand houden tegen de Geallieerden. Om te voorkomen dat er slachtoffers zullen vallen onder de bevrijders, denken de generaals dat bombarderen de enige oplossing is...

Kun je je voorstellen, dat de mensen met gemengde gevoelens Canadese en Engelse troepen hebben verwelkomd. De soldaten delen chocolade uit, maar veel vaders en moeders hebben tegen de kinderen gezegd, dat ze het niet moeten aanpakken...

Met het verstrijken van de tijd hebben de meeste inwoners de draad van het gewone leven weer opgepakt. Om te voorkomen dat er rellen uit zouden breken tussen de inwoners van de dorpen, werd de plaatselijke politie versterkt met soldaten van het Militair Gezag. Immers, wie heeft met de Duitsers samengewerkt en wie niet? Het wordt een enorm karwei om iedere inwoner van onze streek terug te geven wat hij voor de oorlog aan bezit had. Er zijn fouten bij gemaakt en dat gaf weer scheve gezichten. Ook worden mensen opgepakt en gevangengezet omdat ze hebben gecollaboreerd met de Duitsers. Maar kun je je voorstellen als je de keuze hebt om naar een concentratiekamp te worden gestuurd of toch mee te werken... Wat zou jij doen? Zo makkelijk was het niet om die keuze te maken.

Er zijn ook mensen, die zich niets aantrekken van de Duitse regels en in verzet gaan.

Veel verzetsstrijders hebben de strijd met de dood moeten bekopen. Ook in deze streek zijn er verzetsmensen geweest, die hun normale leven weer moet oppakken.

Een oorlog kent alleen maar verliezers. Dat kun je zeggen voor alle mensen die hier in West-Zeeuws Vlaanderen de draad weer moeten oppakken. Scholen en overheidsgebouwen moeten worden herbouwd. Overal zijn noodwinkels. Kinderen gaan weer naar school in haastig opgebouwde hutten.

Lees verder op bladzijde 3.

Vervolg van bladzijde 2.

Er is van alles tekort. Kleding, levensmiddelen, schoenen, fietsen, paarden, voertuigen en ga zo maar door. Mondjesmaat komt het gewone leven weer op gang. Vlak na de oorlog willen veel mensen niet meer over de oorlog praten. De mensen kunnen weer zeggen wat ze willen, er is geen avondklok meer, geen verduistering, je mag gaan en staan waar je maar wilt. Kortom: Zeeuws-Vlaanderen is weer vrij, maar wel voor een hele hoge prijs...

Vrijheid

In het museum "het Bolwerk" waar jullie naar toe gaan, is er een tentoonstelling gemaakt van de Tweede Wereldoorlog zoals zich die hier in Zeeuws-Vlaanderen heeft afgespeeld. Je kunt daar door te kijken en te lezen de sfeer nog proeven van deze tijd, 75 jaar geleden.

We hopen ook dat je er wat van leert. We hopen dat je geleerd hebt dat oorlogen alleen maar verliezers kennen. Dat oorlogen beginnen met kleine ruzies tussen mensen. Dat kan uitmonden in grote rellen en oorlogen. Er zijn altijd mensen die denken dat het anders moet en proberen door geweld en terreur hun zin te krijgen.

Na de Eerste Wereldoorlog had Duitsland verloren. De Duitse Staat moest erg veel geld geven aan de overwinnende landen. Dat maakte Duitsland arm. Hitler gaf de Joden de schuld van alle ellende en wilde alleen een zuiver Duits ras. Een kenmerk van oorlog is dat een leider iemand de schuld geeft van alle ellende, waardoor hij kans ziet om veel mensen aan zich te binden. Zo ontstond de Nazi-partij, die later de oorlog begon.

Ook nu kunnen we die ideeën hier nog wel tegenkomen. Misschien hoor je dit ook wel eens

*Ik heb nooit iets moeten
doen voor mijn vrijheid.
Anderen hebben dat gedaan.
Ik heb echt geluk!*

*Judith Smaal, 2015,
brief aan Malala Yousafzai*

roepen: "Eigen volk eerst!" Politieke partijen die geen alloctonen (families die hier zijn komen wonen uit andere landen), vluchtelingen uit oorlogsgebieden en asielzoekers willen toelaten in Nederland. Iemand anders de schuld geven van iets wat niet goed gaat is heel gemakkelijk!

Veel gevoelens van onvrede kun je terug voeren op onwetendheid en angst voor het onbekende. Want angst is beslist geen goede raadgever! Kennen jullie voorbeelden van angst voor het onbekende?

We leven in vrijheid: Nederland is een democratie. Dat betekent, dat alle besluiten door overleg en stemming worden genomen.

Respect voor de andere mens van welk geloof of ras ook, overleggen en samenwerken, zeggen en schrijven wat je wil, recht op demonstratie, zijn dingen die niet in alle landen kunnen.

Meer weten over dit project?

- museuminfo@zeelandnet.nl
- 0031 (0)117 301200
- www.staatsspaanselinies.eu

Het schoolproject 75 jaar bevrijding in de gemeente Sluis wordt mogelijk gemaakt door

Archief gemeente Sluis
Met speciale dank aan
Dhr. G. Stroo

